

...

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:

10.Gf.40.278/2023/9.

A felperes:

Felperes1

cím2

A felperes képviselője:

Dr. Tóth Csaba ügyvéd

cím1

Az alperesek:

Alperes1 I. rendű

cím4,

Alperes2 II. rendű

cím5

Az alperesek képviselője:

Dr. Schall Norbert Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Schall Norbert ügyvéd) az I. és II. rendű alperesek képviselőjében

cím3

A per tárgya:

kártérítés megfizetése

Az elsőfokú bíróság:

Budapest Környéki Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

2.G.40.198/2022/18.

2.G.40.198/2022/19.

A fellebbezést benyújtó fél:

I. és II. rendű alperesek

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság kiegészített ítéletét megváltoztatja és a keresetet elutasítja;

az I. és II. rendű alpereseket mentesíti a terhükre megállapított perköltség megtérítése alól és kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és II. rendű alpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 82.386 (Nyolcvankétezer-háromszáznegyvenhat) forint, továbbá 73.640 (Hetvenháromezer-hatszáznegyven) forint + áfa összegű együttes első- és másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság a 2.G.40.198/2022/19. számú határozatával kiegészített ítéletében kötelezte az I. rendű alperest a felperesnek 15 napon belül 2.175 euró, továbbá 188.597 forint és ezen összegek 2021. április 21. napjától a kifizetésig járó évi 5% mértékű késedelmi kamata, valamint 302.036 forint perköltség megfizetésére. Rendelkezett arról, hogy a követelés I. rendű alperestől való behajthatatlansága esetén a II. rendű alperes köteles megfizetni a felperesnek a fenti marasztalási összeget.

[2] A határozat indokolásában tényként állapította meg, hogy a felperes és az I. rendű alperes között 2021. február 14-én létrejött szerződés szerint az I. rendű alperes vállalta, hogy a felperes 2 fajtanév fajtájú kutyáját ország2ről az ország1ba szállíttatja. Az állatok helység1ről ország4ba (helység2) történő közúti fuvarozását az I. rendű alperes maga látta el, majd megszervezte azok légi úton történő szállítását. Az I. rendű alperes kötelezettséget vállalt továbbá a kutyák tanúsítvány típus alapú tanúsítványainak beszerzésére – amelyet a II. rendű alperes az I. rendű alperes nevében eljárva 2021. február 21-én kezdeményezett és az okmányokat a szállítás napján vette át –, továbbá a szárazföldi fuvarozás során az állatok megfelelő ellátására.

[3] Az I. rendű alperes a kutyákat 2021. február 23. napján helység1en vette át a felperestől, majd a közúti fuvarozás során 2021. február 24-én ország3ban (helység3) a szállítmányt hatósági ellenőrzés alá vonták, a helység3 hatóság (a továbbiakban: helység3i hatóság) pedig elrendelte a név1 és név2 nevű fajtanévok, valamint kísérő dokumentumaik lefoglalását és a felperes költségén hatósági felügyelet alá (karanténba) helyezését mindaddig, amíg az Európai Unión belüli szállításra vonatkozó behozatali feltételeket utólag teljesítik, illetve igazolják. A helység3i hatóság 2021. március 23-i határozata szerint a fenti intézkedésre azért került sor, mert a hatóság – az illetékes magyar hatósággal egyeztetve – arra a következtetésre jutott, hogy mivel a perbeli kutyáknak nem volt tanúsítvány típus-alapú hivatalos egészségügyi tanúsítványa, a szállítmány a 92/65/EGK Irányelv 10. cikk (2) bekezdés c) pontja értelmében nem dokumentált. A felperesnek a kutyák menhelyi elhelyezésével 2.175 euró, a ország2ra szállíttatással és az állatorvosi ellátással összefüggésben pedig 188.597 forint kiadása merült fel.

[4] Az elsőfokú bíróság a határozat jogi indokolásában megállapította, hogy a peres felek között a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:302. §-ában szabályozott nemzetközi szállítmányozási szerződés jött létre, mert az I. rendű alperes nem kizárólag közúti fuvarozás ellátását, hanem egyéb tevékenységeket – a légi fuvarozás megszervezése, a kutyák tanúsítvány típus tanúsítványainak beszerzése, valamint a szárazföldi fuvarozás során az állatok megfelelő ellátása – is vállalta azzal, hogy a Ptk. 6:304. §-a szerint a ország4ba történő közúti fuvarozást maga látta el. A peres felek jogviszonyában a küldemény károsodásából fakadó felelősség a jogvita tárgya, ezért a Ptk. 6:309. §-a szerint a

„Nemzetközi Közúti Árufuvarozási Szerződésről” szóló Genfben az 1956. évi május hó 19. napján kelt egyezmény kihirdetéséről szóló 1971. évi 3. törvényerejű rendelet (a továbbiakban: CMR Egyezmény) szabályait kellett alkalmazni.

[5] A helység3i hatóság határozata alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az állatok karanténba helyezésére a belső piac járványos állatbetegségekkel szembeni védelméről szóló rendelet szerint került sor, mert a szállítmányt egyetlen tanúsítvány típus tanúsítványt kísért, amely a 14 különböző származási cím földrajzi elhelyezkedését tekintve nem volt elfogadható, a tanúsítványt nem minden esetben adhatta volna ki a helység5i kiállító hatóság, amely miatt további vizsgálatok elvégzése és a szállítási előírások betartásának ellenőrzése vált szükségessé. A kutyák karanténba helyezésére nem a szállítási körülmények, hanem a nem megfelelően kiállított tanúsítvány típus tanúsítvány miatt került sor, amelynek folytán a hatóság lényegében úgy tekintette, hogy a kutyákhoz nem áll rendelkezésre a tanúsítvány típus által támogatott hatósági egészségügyi bizonyítvány. Emiatt a veszettség elleni oltás esetében a származási országban a hiteles regisztráció nem történt meg, továbbá a más állatokra, vagy az emberekre átvihető egyéb betegségek kapcsán az irányadó állategészségügyi garanciákat a hatóság nem találta igazoltnak.

[6] Az elsőfokú bíróság mindezek alapján az I. rendű alperes szerződésszegő magatartását a CMR Egyezmény 3. cikke alapján látta megállapíthatónak, mert a tanúsítvány típus tanúsítványok kiállítatását az I. rendű alperes vállalta és végeztette el, amely tanúsítványok kiállítására – a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (hivatal7) nyilatkozata szerint is – nem a jogszabályoknak megfelelően került sor. A hatósági állatorvos feladatkörén belül járt el a tanúsítvány típus tanúsítványok kiállítása során, akinek szolgálatát az I. rendű alperes a fuvarozás teljesítése céljából vette igénybe, hiszen ahhoz a tanúsítvány kiállítása szükséges volt. Ebből következően az I. rendű alperes az általa igénybe vett személy cselekményéért vagy mulasztásáért a CMR Egyezmény 3. cikke szerint a saját cselekményeként, illetve mulasztásaként felel. Miután a CMR Egyezmény 17. cikk 1. pontja nem szabályozza a perbeli károkozó magatartást, ezért az elsőfokú bíróság az CMR Egyezmény által nem szabályozott kérdésekben a Ptk. 6:519. §-át alkalmazta és megállapította, hogy az I. rendű alperes magatartása következtében a felperest kár érte, a szerződésszegés és a kár bekövetkezte között az ok-okozati összefüggés is fennáll, mert a nem megfelelő tanúsítvány típus tanúsítványok vezettek a kutyák karanténba helyezésére és az I. rendű alperes magatartása a közreműködőért való felelősség szabályai szerint felróható.

[7] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az I. rendű alperes magatartásával összefüggésben a felperes vagyonában a keresettel érvényesített összegű értékcsökkenés következett be, amelyet az I. rendű alperes a Ptk. 6:522. § (1) és (2) bekezdései szerint köteles megtéríteni. Ebben a körben bizonyítottanak találta, hogy a felperes által megjelölt kiadások – a menhelyi elhelyezés költségeként 2.172,52 euró és az átutalás 2,5 euró összegű költsége, a kutyák ország2ra való hazaszállításáért kifizetett 144.000 forint fuvardíj és 21.097 forint üzemanyagköltség, valamint az állategészségügyi ellátás 23.500 forint összegű díja – a felperesnél ténylegesen felmerült, ezért a fenti összeg és annak a CMR Egyezmény 27. cikk (1) bekezdése szerinti késedelmi kamata megfizetésére kötelezte az I. rendű alperest.

[8] A per elbírálása szempontjából nem tartotta jelentősnek, hogy az I. rendű alperessel szemben bármely hatóság alkalmazott-e szankciót, mert az engedélyek megléte, a

gépjármű jogszabályi előírásoknak való megfelelése annak feltétele, hogy az I. rendű alperes vállalkozói tevékenységet tudjon folytatni, ugyanakkor az I. rendű alperes szerződésszegő magatartása szempontjából közömbös. Szintén nem tartotta releváns kérdésnek, ezért nem vizsgálta a kutyák szállítási körülményeit, valamint az alperesi együttműködési kötelezettség elmulasztására való hivatkozást, ezért a fentiek körében előterjesztett bizonyítási indítványokat mellőzte.

[9] A II. rendű alperes mint az I. rendű alperesi betéti társaság beltagjának helytállási kötelezettségéről a Ptk. 3:154. §-a szerinti mögöttes felelőssége alapján az 1/2007. Polgári jogegységi határozat szerint kiegészítő ítéletben rendelkezett.

[10] Az I. és II. rendű alperesek fellebbezésükben kérték az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a kereset elutasítását, valamint a felperes marasztalását az első- és a másodfokú perköltségben.

[11] A fellebbezésüket arra alapították, hogy az elsőfokú bíróság a jogszabály téves értelmezésével jutott arra a következtetésre, hogy az I. rendű alperes és tanúsítvány típus tanúsítványt kiállító hatósági állatorvos között a CMR Egyezmény 3. cikke szerinti kapcsolat van, mert az állatorvos szolgálatát a fuvarozás teljesítése céljából igénybe vette. A tanúsítvány típus alapú tanúsítvány illetékes hatóságtól történő beszerzése az I. rendű alperes kötelezettsége volt, amelynek eleget is tett, de nem merült fel olyan körülmény, amelyből arra lehetne következtetni, hogy nem megfelelő adatokat szolgáltatott a tanúsítványt kiállító hatóság részére. A tanúsítvány típus tanúsítvány kiállítása kifejezetten a jogszabály által hatósági hatáskör gyakorlására feljogosított hatósági állatorvos feladata, amelyből következően a tanúsítvány megfelelő módon történő kiállítása is a hatósági állatorvos felelősségi körébe tartozik. Ehhez a fuvarozó csak adatokat szolgáltat és amennyiben azok kapcsán bármiféle kétség merül fel, a hatósági állatorvos nem állítja ki a tanúsítványt, a perbeli esetben azonban ez nem vitásan megtörtént.

[12] Kiemelték, hogy a tanúsítvány beszerzése a fuvarozás teljesítésének előfeltétele volt, ennek hiányában az I. rendű alperes meg sem tudta volna kezdeni a teljesítést, ezért nem helytálló az elsőfokú bíróságnak az az értelmezése, hogy a hatósági állatorvos szolgálatát a fuvarozás teljesítése céljából vette igénybe. A CMR Egyezmény 3. cikke által szabályozott körben a fuvarfeladat teljesítéséhez jellemzően az alfuvarozók, az irányítók és egyéb személyek szolgálata vehető igénybe, továbbá fogalmilag is kizárt és értelmezhetetlen, hogy a fuvarozó a fuvarfeladat teljesítéséhez hatóság szolgálatát vegye igénybe. Sérelmezték, hogy az elsőfokú döntés kizárólag azon alapul, hogy a tanúsítvány típus tanúsítványokat nem a vonatkozó állategészségügyi előírások szerint állították ki, de az indoklás nem tartalmazza, hogy a tanúsítvány kiállítása mely jogszabályi feltételeknek nem felelt meg, amelyet az elsőfokú bíróság tájékoztatása szerint is a hibás teljesítés kapcsán a felperesnek kellett volna bizonyítani. Az elsőfokú bíróság a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 346. § (5) bekezdését megsértve azt sem indokolta meg, hogy az I. rendű alperesnek mely körülményből kellett volna felismernie, hogy a hatósági állatorvos nem megfelelően állította ki a tanúsítványt, valamint elmulasztotta annak jogi és ténybeli indokát adni, hogy az I. rendű alperest mint fuvarozót milyen felrőható magatartás terheli az

állatorvos által nem megfelelően kiállított tanúsítványok miatt, amelyek tartalmát, megfelelőségét nem tudta kontrollálni vagy felülbírálni és ez nem is lehetett a feladata.

[13] Kiemelték, hogy az elsőfokú eljárásban részletesen megjelölték azokat a jogszabályokat, a 2005/1/EK rendelet 2.1. pontját, 10. és 11. cikkeit, valamint a 2017/625 EU rendelet 4., 15., 87-88. cikkeit, amelyek azt támasztják alá, hogy a tanúsítvány típus tanúsítványok tartalma nem az I. rendű alperes felelősségi körébe tartozik, mert a fenti közösségi jogi normák világosan elhatárolják a hatóság és a vállalkozó feladatait és felelősségét, amely jogszabályi rendelkezéseket az elsőfokú bíróság indokolás nélkül figyelmen kívül hagyott. Hivatkoztak továbbá az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény 2. § (1) és (2) bekezdéseire, 4. §-ára, 25. § (1) bekezdésére, 26. § (1) bekezdésére, 27. § (1)-(3) bekezdéseire, valamint a 34. § (2) és (4) bekezdéseire. A fentiekből következően a hatósági állatorvos által kiállított nem megfelelő tanúsítványok miatt az I. és a II. rendű alpereseket nem terheli felelősség, felróható magatartás hiányában e tekintetben fel sem merülhet a kárfelelősségük, az elsőfokú bíróság pedig egyéb ezt megalapozó magatartást nem állapított meg.

[14] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására, az I. és a II. rendű alperesek másodfokú perköltségben marasztalására irányult.

[15] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a helyesen megállapított tényekből a jogszabályok helytálló értelmezésével megalapozott jogi következtetésre jutott. Kiemelte, hogy amennyiben a CMR Egyezmény elsőfokú bíróság által alkalmazott rendelkezése nem lenne figyelembe vehető, az I. rendű alperes kártérítési felelőssége a Ptk. szabályaiból is levezethető, mert az I. rendű alperes nem járt el kellő körültekintéssel, amikor nem megfelelő kísérő iratokat szerzett be a fuvarozáshoz, melyből következően megszegte a szerződésből eredő kötelezettségét, így felelőssége a Ptk. 6:146. §-ának alkalmazásával a Ptk. 6:142. §-a alapján is megállapítható.

[16] A fellebbezés kapcsán kiemelte, hogy az I. és a II. rendű alperesek megalapozatlanul hivatkoznak az I. rendű alperes felróhatóságának hiányára, mert a jogszabályi előírások egyértelműen meghatározzák, hogy a szállítás megkezdése előtt állatonként külön tanúsítvány típus tanúsítvány kiállítása szükséges, az egyes élőállatok és termékek Európai Unión belüli kereskedelmével kapcsolatos állategészségügyi és állattenyésztési ellenőrzésekről szóló 54/2004. (IV. 24.) FVM rendelet (a továbbiakban: FVM rendelet) 1. § (6) bekezdés b) és c) pontjai szerint az állatoknak az elszállításukat megelőző 48 órán belül hatósági állatorvosi vizsgálaton kell átesniük és azokat állategészségügyi bizonyítványnak kell kísélnie. Ehhez képest az I. és a II. rendű alperesek sem vitatták, hogy az I. rendű alperes a kutyákat különböző helyekről szállította, volt olyan, amely más tagállamból származott, így nyilvánvaló, hogy a magyar hatósági állatorvos a szállítás előtt 48 órán belül nem tudott egy más tagállamból érkező állat esetén vizsgálatot végezni. Erre tekintettel megalapozatlanul hivatkoznak arra a fellebbezésükben, amely szerint az elsőfokú bíróság nem adta indokát annak, hogy mely körülményekből kellett volna az I. rendű alperesnek felismernie, hogy a hatósági állatorvos nem megfelelően állította ki a tanúsítvány típus tanúsítványt. A felperes álláspontja szerint az I. rendű alperesnek kellett volna a jogszabályok szerint szükséges okmányok kiállítását intéznie még a szállítás megkezdése

előtt, így utólag a jogellenes magatartását nem teszi jogszerűvé és a felelősség alól sem mentesíti a hatósági állatorvos szintén jogellenes magatartása.

[17] Az I. és a II. rendű alperesek a Fővárosi Ítéltábla anyagi pervezetését követően a Pp. 373. § (5) bekezdésében és 375. § (2) bekezdésében foglalt lehetőséggel élve az ellenkérelmüket és a fellebbezésüket megváltoztatták és arra hivatkoztak, hogy a CMR Egyezmény 11. cikk (1) bekezdése szerint az irat- és adatszolgáltatási kötelezettség a feladó felperest terhelte, a (2) bekezdés szerint a felperes által rendelkezésre bocsátott adatok, iratok és felvilágosítások helyességét az I. rendű alperes nem volt köteles vizsgálni, ezek hiányából, nem kielégítő voltából vagy szabálytalanságából származó felelősség nem terhelte. A tanúsítvány típus tanúsítvány beszerzésére vonatkozóan a szerződő felek fentiekől esetlegesen eltérő megállapodása a CMR Egyezmény 41. cikk (1) bekezdése alapján minősül, amely az I. és a II. rendű alperesek kártérítési felelősségét nem alapozhatja meg.

[18] A felperes a fentiekkel kapcsolatosan a Gf/8. sorszámú beadványában kiegészített fellebbezési ellenkérelmében kiemelte, hogy közte és az I. rendű alperes között nem fuvarozási szerződés jött létre, hanem nemzetközi szállítmányozási szerződés. Az I. rendű alperes valóban maga végezte a fuvarozást, de a szerződésnek nem ez volt az egyetlen eleme, az I. rendű alperes feladata lett volna az is, hogy más fuvarozó igénybevételével a kutyákat eljuttassa az országba. A felek jogviszonyára a szállítmányozási szerződés szabályait kell alkalmazni, amelyek – ellentétben kizárólag a nemzetközi áru fuvarozásra vonatkozó szabályokat tartalmazó CMR Egyezménytől – nem zárják ki, hogy a szállító vállalja a fuvarozáshoz kapcsolódó okiratok beszerzését. A szállítmányozási szerződés fogalmából is következik, hogy a szerződés tárgya kifejezetten kiterjed a fuvarozással kapcsolatos ügyviteli tevékenységek végzésére, amely tevékenység körébe tartozik az I. rendű alperes által nem vitásan vállalt tanúsítvány típus tanúsítvány beszerzése. Hangsúlyozta, hogy ez kifejezetten az I. rendű alperes érdeke volt, mert egyszerre több tulajdonos kutyáit kívánta szállítani. Hivatkozott továbbá arra, hogy a hatósági határozat elsősorban más megbízó kutyái kapcsán állapította meg a tanúsítvány típus tanúsítvány szabálytalanságát, mert a szállítmányban olyan kutya volt, amely országból származott, mindez nem értékelhető a felperes terhére, mert a felperesnek csak a saját kutyái vonatkozásában lett volna lehetősége a kísérő okmányok beszerzésére.

[19] A Fővárosi Ítéltábla az I. és a II. rendű alperesek fellebbezését a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 376. § (1) bekezdés a) pontja alapján tárgyaláson bírálta el, melynek körében teljes terjedelmében bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét, mert annak nem volt fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése [Pp. 358. § (5) bekezdés].

[20] Az I. és a II. rendű alperesek anyagi pervezetést követően megváltoztatott fellebbezése alapos.

[21] Az elsőfokú bíróság azt helyesen állapította meg, hogy a peres felek közötti szerződés tartalma alapján nemzetközi szállítmányozási szerződésnek minősül [Ptk. 6:302. §], amelynek alapján az I. rendű alperes köteles volt a felperes kutyáinak ország2ról az ország1ba történő szállításának megszervezésére és ebben a körben a saját nevében, de az I. rendű alperes javára a küldemény továbbításával összefüggő szerződések megkötésére és jognyilatkozatok megtételére, továbbá, hogy e jogviszony keretében a kutyák ország4ba történő közúti fuvarozását az I. rendű alperes maga látta el [Ptk. 6:304. §].

[22] Az okiratok, különösen a helység3i hatóság határozatának helyes értelmezésével jutott arra a következtetésre is, hogy e szerződés nem ment teljesedésbe, továbbá, hogy a felperes kutyáinak lefoglalására kizárólag abból az okból került sor, hogy az Európai Unióba való behozatal követelményei nem teljesültek, mert az állategészségügyi követelmények teljesülését – különösen a veszettség elleni védelem meglétét és az emberre, valamint más állatokra átvihető fertőző betegségek kizárását – nem igazolta a hatályos állategészségügyi előírásoknak megfelelően készült, a 92/65/EGK irányelv E. melléklete szerinti mintanyomtatványnak megfelelően kiállított tanúsítvány típus tanúsítvány, a bemutatott tanúsítvány érvénytelen, ezért a szállítmány a 92/65/EGK irányelv 10. cikk (2) bekezdés c) pontja értelmében nem volt dokumentált.

[23] A felperes alaptalanul érvelt azzal a fellebbezési ellenkérelmében, hogy a tanúsítvány típus alapú állategészségügyi bizonyítvány más megbízók – elsősorban a ország5ből származó kutyák – miatt minősült szabálytalannak, a hatósági határozat ugyanis nem hagy kétséget afelől, hogy egyik kutya, így a felperesé sem volt megfelelően dokumentált, mert a tanúsítvány típus tanúsítványt származási helyenként kellett volna kiállítani és a hatóság a ország5ből származó kutyákat csak példaként hozta fel arra, hogy a szállítmányban lévő állatok bizonyosan nem származhattak ugyanarról a helyről. A felperesnek valóban csak a saját kutyáira vonatkozó egészségügyi bizonyítvány beszerzésére lett volna lehetősége, ilyen kísérőokmánnyal azonban a saját kutyái sem rendelkeztek.

[24] A Fővárosi Ítéltábla kiemeli, hogy a perbeli jogviszonyban az elsőfokú bíróság értelmezésétől eltérően az I. rendű alperes nem a Ptk. 6:309. §-a alapján felel fuvarozóként. A fuvarjogviszony és benne a felelősségi szabályok alkalmazását a Ptk. 6:304. §-ában szabályozott önszerződés, vagyis az alapítja meg, hogy a szállítmányozó I. rendű alperes közúton maga fuvarozta a felperes kutyáit, ezért erre a jogviszonyra a fuvarozási szerződés szabályait, a fuvarozóként eljáró szállítmányozó felelősségére pedig a fuvarozó felelősségére vonatkozó szabályokat kellett alkalmazni.

[25] A Fővárosi Ítéltábla nem értett egyet az elsőfokú bíróságnak azzal a jogszabályok helytelen értelmezésén és alkalmazásán alapuló következtetésével, hogy az I. rendű alperes a fuvarozás teljesítése céljából igénybe vett hatósági állatorvos tanúsítvány típus tanúsítvány nem megfelelő kiállításában álló mulasztásáért a saját mulasztásaként felel a CMR Egyezmény 3. cikke alapján. Az I. rendű alperes kárfelelősségét illetően mind a felperes, mind pedig az elsőfokú bíróság abból indult ki, hogy e tanúsítvány beszerzése a fuvarjogviszony keretében az I. rendű alperes kötelezettsége volt, mert azt ő vállalta.

[26] Az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően a CMR Egyezmény 3. cikke már önmagában azért sem alkalmazható, mert az állategészségügyi bizonyítvány a fuvarozást megelőzően beszerzendő okmány, vagyis a szerződés teljesítését megelőző szakaszához kapcsolódik, amelyet egyértelműen alátámaszt az is, hogy a küldemény továbbításához és kezeléséhez szükséges okiratok átadásának hiányában a fuvarozó a küldemény átvételét, vagyis a teljesítés megkezdését megtagadhatja. Ehhez képest a CMR Egyezmény 3. cikke kifejezetten a fuvarozás teljesítése céljából igénybe vett személyekért való felelősség szabályait fogalmazza meg.

[27] A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint azonban a perbeli jogvita elbírálása során annak volt jelentősége, hogy a fenti bizonyítvány beszerzésére a peres felek közötti fuvarjogviszony keretében az I. rendű alperes érvényesen nem vállalhatott kötelezettséget a következők miatt.

[28] A CMR Egyezmény – amely az 1. cikk 1. pontja szerint a perbeli fuvarozási jogviszonyra alkalmazandó – egyértelműen, eltérést nem engedő módon határozza meg a fuvarjogviszonyban a felek jogait és kötelezettségeit és ehhez kapcsolódnak logikailag zárt egységet alkotva a felelősségi szabályok, azok alanya, tárgya, terjedelme, a felelősség alóli kimentésre vonatkozó rendelkezések.

[29] A CMR Egyezmény 11. cikk 1. pontja szerint a feladó köteles a fuvarlevélhez csatolni azokat az iratokat, amelyek az áru kiszolgáltatása előtt végrehajtandó vám- vagy más hatósági kezeléshez szükségesek, illetve köteles ezeket az iratokat a fuvarozó rendelkezésére bocsátani és részére minden szükséges felvilágosítást megadni. Az ehhez kapcsolódó felelősségi szabályt a 11. cikk 2. pontja határozza meg, amely szerint a feladó felelős a fuvarozóval szemben minden kárért, amely az iratok és felvilágosítások hiányából, nem kielégítő voltából vagy szabálytalanságából származik, kivéve, ha a fuvarozót vétkesség terheli. A fuvarozó nem köteles vizsgálni, hogy a fenti iratok és felvilágosítások helyesek vagy kielégítőek-e, a 11. cikk 3. pontja szerint bizományosként kizárólag azokért a következményekért felelős, amelyek a fuvarlevélbe bejegyzett és ahhoz csatolt vagy a fuvarozónak átadott iratok elvesztéséből, helytelen használatából származnak.

[30] A fenti jogszabályi rendelkezésekből következik, hogy az állategészségügyi ellenőrzésekhez szükséges okmányokat a feladónak kell a fuvarozó rendelkezésére bocsátani, amelyeket a fuvarozó nem köteles megvizsgálni abból a szempontból, hogy a kapott okmány a hatályos állategészségügyi előírásoknak megfelel-e és csupán az okmányok neki felróható elvesztéséért, helytelen kezeléséért, használatáért felel a feladóval szemben.

[31] E jogszabályi rendelkezések indoka, hogy a fuvarozó és az áru között nincs jogi kapcsolat, az adott áru továbbításához szükséges engedélyek beszerzése nyilvánvalóan nem lehet a kötelezettsége, amely egyébként nem a fuvarozás teljesítéséhez kapcsolódó, hanem azt megelőző feladói kötelezettség. Másrészt a fuvarozó nem rendelkezik és nem is kell hogy rendelkezzen olyan szakértelemmel, amely szükséges az adott okmány, a perbeli esetben az állategészségügyi bizonyítvány helyességének megállapításához.

[32] A CMR Egyezmény főszabály szerint kógens jogszabályi rendelkezéseket tartalmaz, a perbeli esetre nem irányadó kivételként a CMR Egyezmény 40. cikke a 37. és 38. cikkek rendelkezéseitől való eltérést lehetővé teszi, azonban a 41. cikk 1. pontja szerint ettől eltekintve semmis és hatálytalan minden olyan kikötés, amely az egyezmény rendelkezéseitől közvetve vagy közvetlenül eltér, de az ilyen kikötések semmissége nem vonja maga után a szerződés egyéb rendelkezéseinek a semmisségét. A 41. cikk 2. pontja példálózó felsorolást tartalmaz a CMR Egyezménnyel ellentétes kikötések semmisségére, ez azonban nem változtat azon, hogy a CMR Egyezmény alapvetően kógens és a fuvarjogviszonyban részes felek jogait és kötelezettségeit meghatározó rendelkezésektől, valamint az erre épülő felelősségi szabályoktól, mint a CMR Egyezmény megalkotásának a CMR Egyezmény preambulumban kifejezésre juttatott céljától – amely éppen a fuvarozáshoz használt okmányok és a fuvarozó felelőssége tekintetében az egységes szabályozás megalkotása volt – érvényesen nem lehet eltérni.

[33] A másodfokú eljárásban abban a kérdésben is állást kellett foglalni, hogy az ún. tanúsítvány típus alapú tanúsítvány – vagyis a 2016/429/EU rendelet 4. cikk (51) bekezdése értelmében az egységes architektúrájú integrált számítógépes állategészségügyi rendszerbe felvitt állategészségügyi bizonyítvány – a CMR Egyezmény 11. cikk 1. pontja szerint az áru hatósági kezeléséhez szükséges okmánynak, avagy egyéb olyan okiratnak minősül, amelyet a feladó által szolgáltatott adatok alapján mint a fuvarozás teljesítéséhez szükséges, ahhoz kapcsolódó okiratot a fuvarozónak kell kiállíttatnia.

[34] Az egyes élő állatok Közösségen belüli kereskedelmét szolgáló uniós irányelvek, köztük a 92/65/EGK tanácsi irányelv és az azt módosító 2013/31/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv implementációja tárgyában meghozott, a felperes által is hivatkozott FVM rendelet perbeli szállítás időpontjában hatályos 1. § (6) bekezdése meghatározza azokat a feltételeket, amelyeknek a kutyák tagállamok közötti kereskedelmi célú szállítása során teljesülniük kell. Eszerint be kell tartani az 576/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 6. cikkében foglaltakat (jelölés, veszettség elleni vakcinázás, útlevél); ezenfelül az állatoknak az elszállításukat megelőző 48 órán belül hatósági állatorvosi vizsgálaton kell átesniük [1. § (6) bekezdés b) pont].

[35] Az FVM rendelet 6. § (1) bekezdés c) pontja további feltételként határozza meg, hogy az állatot a rendeltetési helyre történő szállítás során állategészségügyi bizonyítványnak kell kísérnie, amely megfelel a 92/65/EGK tanácsi irányelv E. melléklet 1. részében szereplő mintának és amelyet hatósági állatorvos írt alá tanúsítva, hogy az azonosító okmányban dokumentálta a b) pontnak megfelelően elvégzett klinikai vizsgálatot, amely igazolja, hogy az állatok a klinikai vizsgálat időpontjában szállításra alkalmas állapotban voltak az 1/2005/EK tanácsi rendelet szerint. Mindezekon felül szükséges annak igazolása, hogy az állat az erre feljogosított hatóság által nyilvántartásba vett és rendszeresen ellenőrzött olyan létesítményből származik, illetve létesítményben született, amely nem áll állategészségügyi korlátozó intézkedés alatt [FVM rendelet 1. § (6) bekezdés d) és f) pontjai].

[36] Az FVM rendelet 1. § (6) bekezdés c) pontjában nevesített állategészségügyi bizonyítvány kiállítására a perbeli időszakban irányadó 92/65/EGK irányelv E. melléklet 1. részében szereplő minta adattartalmának a bizonyítványozásra és a perbeli kutyákra

vonakoztatható része szerint az állategészségügyi bizonyítványban (II.2. rovat) a hatósági állatorvosnak, vagy a származási gazdaságért felelős és az illetékes hatóság által feljogosított állatorvosnak azt kell igazolnia: az állatok szállítása előtt 48 órával az illetékes hatósági állatorvos vizsgálatot végzett, amelynek során nem talált betegségre utaló jeleket; továbbá az állatokat az 576/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 17. cikkének (1) bekezdése szerinti jelöléssel látták el; valamint a veszettség elleni vakcina beadásának időpontjában legalább 12 hetesek voltak, az első vakcinázásuk óta legalább 21 nap telt el; továbbá az azt követő ismételt védőoltásokat mindig az előző vakcinázás érvényességi idején belül adták be; továbbá az állatokat megfelelően kiállított útlevelel kíséri. Az egyebek között a fenti adatokat tartalmazó állategészségügyi bizonyítványt a kiállítását követően fel kell tölteni a tagállamok illetékes hatóságait összekapcsoló informatikai rendszerbe (FVM rendelet 13. § (1) bekezdés).

[37] A fenti jogszabályi rendelkezésekből és az állategészségügyi bizonyítvány-minta adattartalmából kitűnően a tanúsítvány típus alapú rendszerbe feltöltött állategészségügyi bizonyítvány az állatok kereskedelmi forgalomba kerüléséhez, az Európai Unión belüli szállításához megkívánt állategészségügyi és egyéb azonosítási követelmények teljesülését, vagyis azt igazoló okirat, hogy az állat a vonatkozó állategészségügyi előírásoknak megfelel. Ebből következően a tanúsítvány típus alapú bizonyítvány a felperes kutyáinak hatósági kezeléséhez szükséges olyan okirat, amelyet a CMR Egyezmény 11. cikk 1. pontja szerint a felperesnek kellett biztosítani és ezen nem változtat az a tény sem, hogy a bizonyítvány kétségkívül a fuvarozó I. rendű alperesre vonatkozó adatokat is tartalmaz.

[38] A tanúsítvány típus alapú hatósági állategészségügyi bizonyítvány beszerzését, illetve kiállítását az I. rendű alperes a fuvarjogviszony keretében a fentebb kifejtettek szerint érvényesen nem vállalta el, a hatósági bizonyítvány beszerzésére vonatkozó részében a peres felek megállapodása semmis.

[39] Az elsőfokú bíróság eltérő jogi álláspontja miatt a hivatalból figyelembe veendő semmisségi okot [Ptk. 6:88. § (1) bekezdése] nem észlelte és ebből adódóan a Pp. 237. § (3) bekezdés b) pontjának megfelelően anyagi pervezetés körében nem is hozta a felek tudomására. A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság nem megfelelő anyagi pervezetését a Pp. 370. § (4) bekezdése szerint eljárva a felek tudomására hozta és a fellebbező I. és a II. rendű alperesek kérelmére figyelembe vette. A Pp. 369. § (4) bekezdése szerinti anyagi pervezetést követően (10.Gf.40.278/2023/6. számú tárgyalási jegyzőkönyv) az I. és a II. rendű alperesek éltek az ellenkérelem, illetve a fellebbezés megváltoztatásának jogszabályi lehetőségével [Pp. 373. § (5) bekezdés, 375. § (2) bekezdés] és hivatkoztak a tanúsítvány típus alapú állategészségügyi bizonyítvány beszerzésére vállalt kötelezettségét meghatározó szerződési feltétel semmisségére is. A felperes a keresetváltoztatás lehetőségével nem kívánt élni, azzal érvelt, hogy a felek között szállítmányozási és nem fuvarozási szerződés jött létre, amely szállítmányozási jogviszony a Ptk. 6:302. §-ában foglalt fogalom-meghatározásból is adódóan kifejezetten kiterjedt a fuvarozással kapcsolatos ügyviteli tevékenységek végzésére és miután a tanúsítvány típus tanúsítvány beszerzése ebbe a körbe esett, arra az I. rendű alperes érvényesen vállalt szerződéses kötelezettséget.

[40] A Fővárosi Ítéltábla ezzel kapcsolatosan kiemeli, hogy a fenti indokokból következően nem vitásan a tanúsítvány típus alapú hatósági bizonyítvány a kutyák Európai Unión belüli szállításához megkívánt, az állategészségügyi és egyéb azonosítási körülmények teljesülését igazoló okirat. Nem volt vitás, hogy a felperes kutyáinak az Európai Unión belüli szállítását, ország2ról ország4ba történő közúti fuvarozását, az I. rendű alperes saját szállítóeszközzel maga végezte. Ahogy azt a Fővárosi Ítéltábla a fentiekben már kifejtette, a szállítványozó I. rendű alperes azzal, hogy a küldeményt az unió területén maga továbbította, belépett a szerződésbe, amelyre a Ptk. 6:304. §-a kifejezett lehetőséget biztosított számára. Az Európai Unión belüli közúti árutovábbítási jogviszonyra a fentebb szintén kifejtettek szerint az önszerződés miatt a fuvarozási, nem pedig a szállítványozási szerződés szabályait kell alkalmazni és ebből a szempontból közömbös, hogy az I. rendű alperes emellett a kutyák ország1ba való légi szállításának megszervezését is vállalta, mert a tanúsítvány típus alapú hatósági bizonyítvány nem ehhez a tevékenységéhez, hanem a fuvarjogviszonyhoz kapcsolódott.

[41] A felperes a szerződésszegésre alapított kárfelelősség szabályai alapján érvényesített az I. és a II. rendű alperesekkel szemben kártérítés teljesítésének követelésére irányuló jogot [Ptk. 6:142. §], amelynek alapjául – az hatósági bizonyítvánnyal összefüggésbe hozhatóan – azt állította, hogy az I. rendű alperes kárfelelőssége fuvarozóként és azon a ténybeli alapon áll fenn, hogy a fuvarjogviszonyban a hatósági állategészségügyi bizonyítvány beszerzésére vállalt kötelezettségét nem szerződésszerűen teljesítette (17. sorszámú jegyzőkönyv 3. oldal).

[42] A felperes által érvényesített joghoz a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 342. § (3) bekezdése szerint kötve volt és ugyancsak kötötték a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátaira is figyelemmel azok a tények, amelyekre a felperes az érvényesíteni kívánt jogát alapította, illetve amelyekből levezette. Erre tekintettel, jóllehet az nem volt vitás a perben, hogy az I. rendű alperes erre kötelezettséget vállalt, az nem volt vizsgálható, hogy a fuvarozást megelőző okmánybeszerzésre nem vitásan elvállalt kötelezettség a keresettől eltérő ténybeli, illetve jogi alapon megítélhető-e.

[43] A fellebbezési ellenkérelemben hivatkozott Ptk. 6:146. §-a a perbeli jogviszonyra nem alkalmazható, mert az a teljesítés során okozott károkért való kárfelelősségnek azt az esetét nevesíti, amikor a jogosultnak a szolgáltatáson kívüli vagyonában keletkezik kár a kötelezett teljesítése során. A szerződésszegéssel okozott következményi károk – amelyek megtérítését a felperes követelte – nem vonható ennek fogalmi körébe.

[44] A fentiekre figyelemmel a hatósági állategészségügyi bizonyítvány beszerzésére vonatkozó szerződéses kikötés semmissége a CMR Egyezmény 41. cikk 1. pontja szerint nem vonja maga után a szerződés egyéb rendelkezéseinek semmisségét, vagyis a Ptk. 6:114. § (1) bekezdése alapján az érvénytelenség Ptk. 6:108. §-a szerinti jogkövetkezményét a szerződésnek csak erre a részére kell alkalmazni. Az érvénytelenség általános jogkövetkezménye, hogy az érvénytelen szerződési feltételre, vagyis az I. rendű alperes tanúsítvány típus alapú állategészségügyi bizonyítvány beszerzésére, kiállíttatására vállalt kötelezettségére a felperes jogosultságot nem alapíthatott, ebben a tekintetben a szerződés

teljesítését nem követelhette, következésképpen az érvénytelen kikötésben vállalt kötelezettség elmulasztására, hibás teljesítésére, vagyis az I. rendű alperes szerződésszegésére alapítottan a kárai megtérítését sem követelhette.

[45] Mindezen indokok alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése szerint megváltoztatta és a keresetet elutasította.

[46] Az érdemi döntés megváltoztatására figyelemmel a felperes az elsőfokú eljárásban pervesztes lett, ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítélet perköltség viselésére vonatkozó rendelkezéseit megváltoztatva az I. és a II. rendű alpereseket mentesítette a terhükre megállapított perköltség megfizetése alól és a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján, valamint a fellebbezés eredményessége miatt a Pp. 364. §-a szerint alkalmazott 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest az I. és a II. rendű alperesek fellebbezési illetékből, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése, továbbá (5) bekezdése alapján megállapított első- és másodfokú ügyvédi munkadíjból álló perköltségének megfizetésére.

Budapest, 2024. július 9.

Dr. Kurucz Zsuzsánna s.k.

a tanács elnöke

Dr. Matosek Edina s.k.

Dr. Kolozs Balázs s.k.

előadó bíró

bíró